

BARETEMBLEEM

Militaire administratie

Tot 1795 waren in het leger van de Republiek der Verenigde Nederlanden de compagnieën financieel afhankelijk van de commandant (kapitein of ritmeester). De betaling van de soldijen en tractementen behoorde tot zijn verantwoordelijkheid, evenals de administratie hierover, die veelal werd gevoerd door een oudere onderofficier. De overheid die de soldij- en tractementsgelden verstreekte, oefende toezicht uit. Aanvankelijk gebeurde dat door middel

kwartiermeesters –toegelaten. Na de instelling in genoemd jaar van de intendance-cursus aan de Hogere Krijgsschool, konden ook officieren van andere wapens en dienstvakken, die geen financiële achtergrond hadden, tot intendant worden benoemd. Een en ander had tot gevolg dat het zogeheten 'personeel van de militaire administratie', waaronder zowel intendanten als kwartiermeesters vielen, in 1918 werd gesplitst en verdeeld over twee dienstvakken: de militaire administratie en de intendance.

Voorlopers

De traditie van de militaire administratie begint op 8 juli 1795, de oprichtingsdatum van de Bataafse Armee. De toenmalige functies van commissaris van oorlog en van kwartiermeester kunnen als voorlopers worden beschouwd van het latere personeel van de militaire administratie. Sinds de oprichting van de KL op 7 januari 1814 werd de administratie bij de compagnieën of overeenkomstige eenheden gevoerd door de sergeantomajoor. Door uitbreiding van zijn taken werd in 1905 een tweede administrateur bij de compagnie geplaatst. Tegelijkertijd werd de instructeur die de administratie voerde, uitsluitend met deze taak belast en voortaan officieel aangeduid als sergeant-majoor administrateur. Ter onderscheiding droeg de SMI een zilveren kroon

Militairen van de Bataafse Republiek omstreeks 1795.

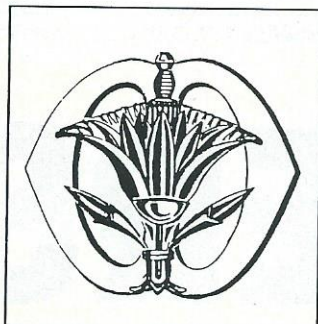
op de mouw en de SMA een gouden.

Tot 1945 bleven de SMA's en de adjudanten ingedeeld bij hun eigen wapen. Pas na 1945 werden zij opgenomen in het dienstvak van de militaire administratie dat tot dusver uitsluitend had bestaan uit officieren van administratie, zoals de kwartiermeesters sinds 1918 werden genoemd, en uit adjudanten van de militaire administratie.

Papyrus

Het baretembleem van de militaire administratie is zilverkleurig en wordt gevormd door de bekende gestyleerde W, waarop een papyrusbloem is gelegen op een neerwaarts gericht zwaard. Het embleem wordt gedragen op een ondergrond van rozerood. Wat in het kledingvoor-

schrift een bloem wordt genoemd, is in feite de top van de papyrusstengel, waaruit straits –gewijs de bovenste bladeren groeien. De papyrusplant werd in de oudheid gebruikt voor de vervaardiging van schrijfbaar

van zogeheten monstercommissarissen. Later werden deze functionarissen afgeschaft en moest de commandant onder meer schriftelijk verantwoording afleggen. Een officier van administratie bij een regiment of bataljon bestond niet.

In 1795, na de Bataafse Revolutie kwam hierin verandering en werd het korps – een bataljon of regiment – de administratieve eenheid. Aan het hoofd stond een Raad van Administratie, waarvan een luitenant-kwartiermeester als secretaris optrad, die ook de werkzaamheden voor de Raad verrichtte. Toezicht werd uitgeoefend door commissarissen van oorlog. In 1814, na de Franse overheersing en de daarop gevolgde oprichting van de Koninklijke Landmacht, werd de functie van kwartiermeester (luitenant of kapitein) – in 1795 ingevoerd – gehandhaafd als uitvoerder van de opgelegde administratieve taken. De controle en de verificatie werd in 1814 aanvankelijk opgedragen aan commissarissen van monsterring. Daarna aan het in 1815 gevormde korps inspecteurs van de administratie, dat in 1818 weer werd vervangen door een korps agenten van oorlog en in 1830 door het korps militaire intendanten. Al deze functionarissen, hoe hun benaming ook luidde, hadden bemoeienis met de betaling van de soldijen en tractementen, met kleding, kazernering, de geneeskundige dienst, de hospita-len, transporten, levensmiddelen en de monsterrollen. Tot de rijen der intendanten werden tot 1875 vrijwel uitsluitend

Niet zoals andere wapens en dienstvakken, gaat de militaire administratie ook steeds meer werken met computers. Het GOCA is daar een mooi voorbeeld van.

Militair met het embleem van de militaire administratie op haar baret en een oud model schouderpatje.

materiaal, de zogenoemde papyrusrollen. Door het afbeelden ervan in het embleem van de militaire administratie heeft men de schrijvende taak van het dienstvak willen uitbeelden. Het neerwaarts gericht ontblote zwaard herinnert eraan dat deze administratieve dienst deel uitmaakt van het leger; het zwaard is slechts in ruste, maar gereed om ten strijde te worden ghe-ven L .058

Tekst: B.C. Cats/H.L. Zwitzer